

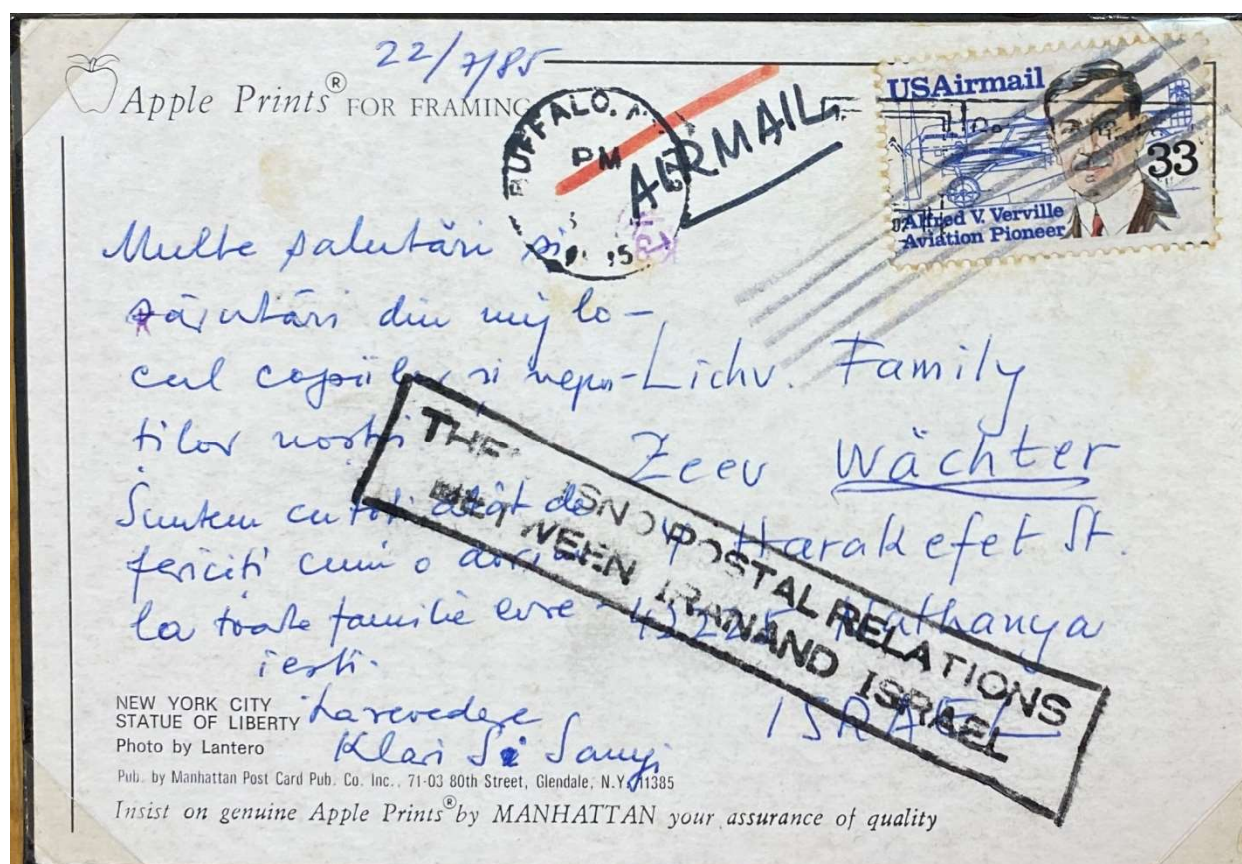
"דואר סמוי עם איראן!"

לורנס פישר

ניוזלטר מספר 33

שלום לכם, החגים מאחורינו והבחירות לפנינו ועדיין אנחנו באמצע מלחמת רוסיה אוקראינה. ביום שישי האחרון היה אצלי איש מאוד נחמד בשם אלון כהן. היתה לנו שיחה מרתקת והזמן ברח לנו מהידיים. תוך כדי שיחה מזכרתי במשהו שהוצאתי לאור בעבר כאשר הייתי צעיר ויפה, כלומר במאה הקודמת.

לישראל היו תמיד יחסים טובים עם איראן בתקופת משטר השאה. איראן הייתה אחת ממדינות המזרח התיכון הבודדות שהיו להן יחסים עם ישראל (טוב יש כאלו שיגידו שאיראן לא במזרח התיכון) ודואר עבר בחופשיות בין שתי המדינות. כאשר האייתולה חומייני עלה לשלטון ב-1979, דואר מישראל ואליה לא טופל עוד וקשרי הדואר עם איראן נותקו סופית בשנת 1983. דואר מאיראן שהופנה לישראל הוחזר לשולח והוחתם בחותמת "אין יחסי דואר בין איראן לישראל" או באנגלית: **"There is no postal relations between Iran and Israel"** כן, עם השגיאות. דוגמא לכך ניתן לראות בגלויה הבאה שנשלחה ב-1985 מבופאלו, ארה"ב לנתניה, ישראל והגיעה בטעות לאיראן. הגלויה הוחתמה בחותמת הנ"ל והוחזרה לארה"ב.

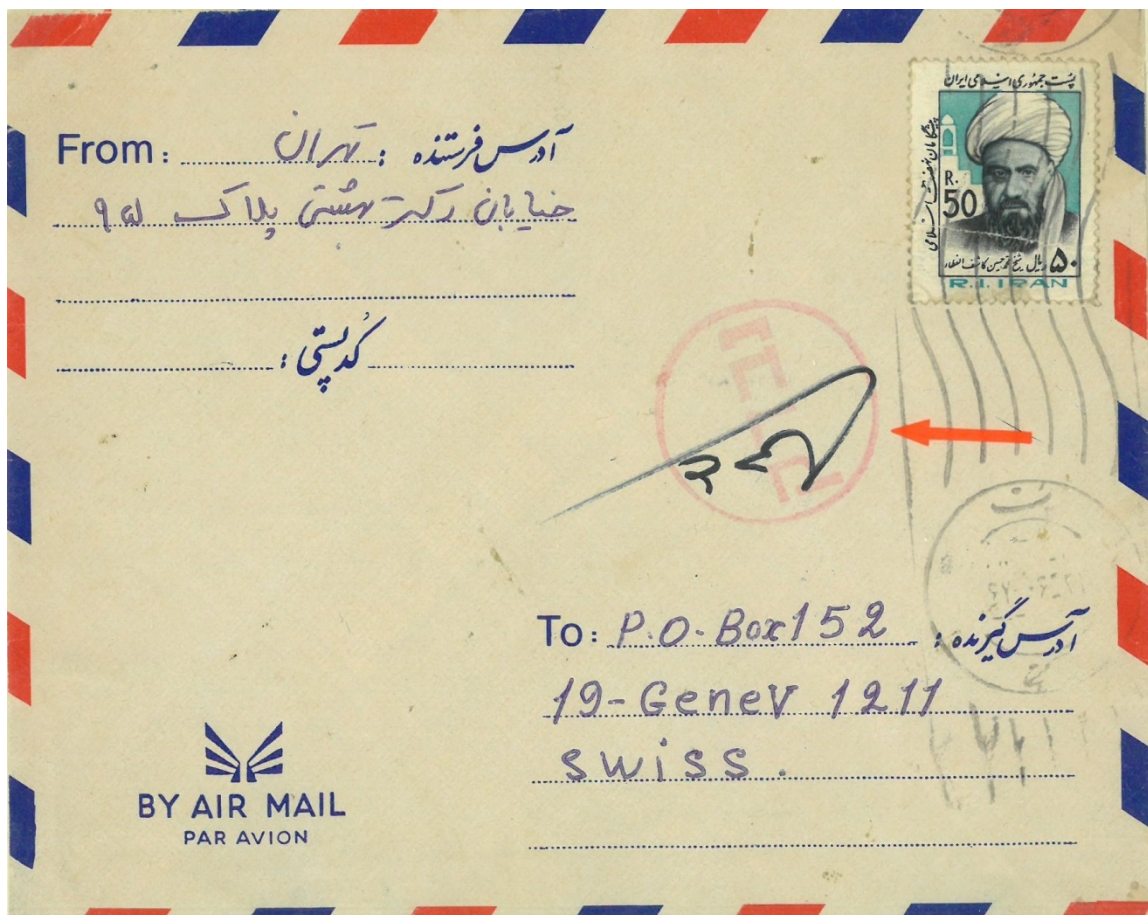
בשנות ה-80 היה לי עניין רב בדואר ממדינות ערב ללא קשרי דואר עם ישראל. פריטים כמו זה שלמעלה היו הקשים ביותר למצוא, כיוון שאלו היו ימי טרום אינטרנט. עם זאת ראיתי בקטלוג של מכירה פומבית לוט שעורר בי עניין רב. היה זה לוט שכלל מכתבים מאיראן, הממוענים לז'נבה, וראיתי שעל אחד מהם יש טקסט עברי. רכשתי את הלוט וצירפתי אותו לאוסף שלי. באותם ימים עבדתי בחברה שבה הייתה עובדת יוצאת איראן והראיתי לה

את המכתבים. היא הסתכלה עליהם ואמרה שמספר תיבת הדואר של הנמען נראה מוכר, אז החלטתי לחפור קצת.

כפי שצינתי, לא היו יחסי דואר בין איראן לישראל, כלומר, יהודים באיראן לא יכלו להיות בקשר עם קרובי משפחה בישראל וכמובן שבשנות ה-80 לא היו טלפונים סלולריים וגם לא וואטסאפ והדואר היה הדרך היחידה להתקשרות. רשות השידור הישראלית מילאה את החלל שנוצר כתוצאה מניתוק קשרי הדואר ופתחה תא דואר ייעודי בשוויץ (ת.ד. 152, ז'נבה 1211) שנועד לקבלת דואר שנשלח מאיראן או כל מדינה אחרת. מדי יום, רשות השידור שידרה את החדשות בפרסית למאזינים בישראל ומחוצה לה. השידור הזה שודר גם לאיראן. בסיום התשדיר קראו למאזינים לכתוב ל"רדיו ישראל בפרסית" בכתובת הרשומה למעלה.

דואר שיצא מאיראן, בדרך כלל למדינות שאין מוסלמיות, צונזר לעתים קרובות על ידי השלטונות האיראניים, וכתוצאה מכך אנשים ששלחו מכתבים לתיבת דואר זו לא רשמו את כתובתם באיראן על המעטפה. לעתים קרובות אפילו לא שמו בולים על המעטפה כדי שחם וחלילה לא יסכנו את עצמם בכניסה לסניף הדואר. דואר זה חויב על ידי רשויות הדואר השוויצריות, לצערי אין בידי דוגמא כזו למרות שראיתי כמה.

מכיוון שהשירות הזה היה חופשי, הייתה אפשרות למחבלים להשתמש בו בכדי לשלוח פצצות במכתבים. כתוצאה מכך, כשהגיע דואר חשוד לידיה של ישראל, הוא סונן לאיתור פצצות ועל המעטפות הוטבעו חותמות יד "נבדק". קצין הביטחון שבדק את הדואר חתם על חותמת היד כהוכחה לאמיתותו. כמו שניתן לראות על המעטפה המצורפת:

בתיאוריה, השירות היה יכול לשמש גם יהודים בכל המדינות שאין להם קשרי דואר עם ישראל. מכיוון והיו מעט יהודים בארצות אלו מאחר ורבים גורשו עם הקמת מדינת ישראל, אין הרבה מכתבים שנשלחו משם לתיבת הדואר בשוויץ. ברשותי רק מכתב אחד שנשלח מפקיסטן לכתובת הנ"ל.

אי אפשר לדעת כמה מכתבים נשלחו בשיטה זו, שכן הקהילה היהודית באיראן אינה גדולה ואין רישומים זמינים, אך היא עזרה ליהודים באיראן שלא הייתה להם דרך אחרת לתקשר עם ישראל.

כתובת תיבת הדואר בשוויץ הופסקה עוד בשנות ה-90 ואינני מכיר נתיב אלטרנטיבי היום, אולי וואטסאפ?

נהניתם, ספרו לחבריכם, עוד יותר נהניתם, תרגישו חופשיים לשתף. לא נהניתם, אז אולי תהנו מהסיפור הבא.
אז זהו, זה הסיפור של היום, ויש עוד אבל בפעם הבאה.

תגובות, הערות, בקשות וכד' ניתן לשלוח אלי ל lf.stamps@gmail.com
אם רוצים להפסיק לקבל את הניוזלטר, נא לשלוח לי מייל חוזר
מוזמנים גם לבקר באתר: <https://stampandstories.blogspot.com>
וגם בערוץ היוטיוב שלי: <https://www.youtube.com/storiesbehindthestamps>